

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ

Aan de fractie van D66
De heer T. Gardien

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ

ONDERWERP
Schriftelijke vragen inzake impact rechterlijke
uitspraken rondom stikstof op Maastricht

DATUM
1 april 2025
Verzonden: 02-04-2025

BIJLAGEN
1

BEHANDELD DOOR
MJS (Monika) Merx

TELEFOONNUMMER
043 350 5182

ONZE REFERENTIE
2025.00323

E-MAILADRES
Monika.Merx@maastricht.nl

FAXNUMMER

UW REFERENTIE

Geachte heer Gardien,

Uw vragen hebben betrekking op de impact van twee recente uitspraken met betrekking tot de wijze waarop met stikstof dient te worden omgegaan in vergunningverlening. Enerzijds betreft het een uitspraak van de [Raad van State van 18 december 2024](#) die ziet op de systematiek van het intern salderen. Anderzijds betreft het een uitspraak van de [rechtbank Den Haag van 22 januari 2025](#) waarbij Greenpeace in het gelijk werd gesteld dat het Rijk te weinig maatregelen neemt om de uitstoot van stikstof te verminderen. Voorafgaand aan de beantwoording is het goed u over de achtergrond en reikwijdte van de betreffende uitspraken nader te informeren, alvorens tot beantwoording over te gaan.

Raad van State van 18 december 2024 - Intern salderen

Als gevolg van de uitspraak zijn er vaker natuurvergunningen vereist voor projecten die een negatief effect op de natuur kunnen hebben. Ook worden de beoordelingscriteria voor het verkrijgen van die vergunningen strenger. Projecten moeten bekeken worden op het stikstofeffect dat ze hebben in de uitvoering en in de volledige nieuwe situatie. Of er al jaren stikstof uitstoot op die locatie was, mag niet meer door de gemeente in de afweging betrokken worden (intern salderen). Voor dat soort activiteiten (uitvoeringsfase en gebruiksfase) is een vergunning van het college van GS (zijnde bevoegd gezag in het kader van de Wet natuurbescherming) benodigd, waarbij de huidige slechte staat van de natuur in de afweging betrokken moet worden (additionaliteitstoets). In de bijlage is het schema beoordelingskader intern salderen opgenomen, zoals dat sinds de uitspraak van de Raad van State van toepassing is.

Rechtbank Den Haag van 22 januari 2025 – Toereikendheid Rijksbeleid

De Rijksoverheid haalt haar eigen natuurhersteldoelen uit de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn) niet (onder andere het percentage natuur dat niet meer stikstof overbelast is in een bepaald jaar). Voor Maastricht is het belangrijkste aspect in deze uitspraak dat de meest kwetsbare soorten natuur met voorrang hersteld moet worden (een minimaal percentage in 2030 niet meer stikstof overbelast, landelijk gezien). Een aantal zeer kwetsbare soorten natuur komen alleen in Zuid-Limburg voor (omdat ze gekoppeld zijn aan de bodemsoort die alleen hier voorkomt). Dat betekent dat de aanvullende toets (additionaliteit) in Zuid-Limburg zwaarder zal uitvallen en de uitstoot hier sneller moet gaan dalen.

Schriftelijke vragen

DATUM
1 april 2025

Onderstaand treft u de beantwoording aan van de schriftelijke vragen die uw fractie gesteld heeft.

Vraag 1:

Kunt u een overzicht geven van projecten die sinds de PAS-uitspraak van 2019 zijn vertraagd en om hoeveel vertraging het uiteindelijk ging?

Antwoord 1:

De belangrijkste projecten die in elk geval vertraging ondervonden/gaan ondervinden, zijn:

- Uitgifte bouw kavels op Ambyerveld: de uitgifte van de laatste 2 kavels voor 2 appartementencomplexen; er zijn meermaals stikstofberekeningen opgesteld als gevolg van nieuwe AERIUS versies en jurisprudentie. Dit heeft kostenverhogend gewerkt en geleid tot vertraagde uitgifte.
- De verkoop van bedrijfskavels op het Bedrijvenpark Maastricht Zuid. Dit plangebied ligt tussen twee natuurgebieden en hiervoor is nu, naar het zich laat aanzien, een omgevingsvergunning natuur vanuit de provincie noodzakelijk. Hoelang de vertraging zal zijn, is thans nog niet te zeggen.
- Woontoren zuid aan de Groene Loper, bestemmingsplan is aangehouden, de totale vertraging is thans nog niet bekend en is mede afhankelijk van toekomstige stikstofbeleid van het Rijk en provincie Limburg.
- ENCI: door de uitspraak is wijziging van het bestemmingsplan niet meer mogelijk. ENCI had een ruime ontwikkelingsruimte (tegoed om later uit te geven) vanuit het PAS. Het bedrijf ENCI heeft een PAS-vergunning die weliswaar rechtsgeldig is, maar alleen één-op-één (letterlijke activiteiten) in het bestemmingsplan opgenomen mag worden. Omdat er na het sluiten van de fabriek geen stikstof uitstoot op de locatie meer aanwezig was, ontbrak formeel de stikstofruimte voor de complete integrale ontwikkeling van het ENCI-gebied (bedrijventerrein, overgangszone en groeve). Nieuwe ontwikkelingen moeten daarom individueel vergund worden, voorheen via postzegel Bestemmingsplan en nu via BOPA. Daarbij moeten ontwikkelingen telkens getoetst worden op stikstof (in aanlegfase en gebruiksfase). De verwachting is dat veel nieuwe initiatiefnemers een omgevingsvergunning natuur bij de Provincie moeten gaan aanvragen. Sinds 2019 zijn er niet of nauwelijks nieuwe ontwikkelingen in gang gezet. Bedrijfsvestiging op het ENCI terrein die wel vergund is (binnen de voormalige ENCI-vergunning die op nieuwe eigenaar LRE is overgegaan) wordt geconfronteerd met bezwaarprocedures. Deze al verleende vergunningen (met intern salderen met de ENCI-vergunning) hebben ook achteraf een natuurtoestemming nodig van provincie Limburg, maar hoeven deze pas eind 2030 te hebben.
- Retailpark Belvédère: De verdere uitbreiding (lees het opstellen van het bestemmingsplan voor 28.500 m2 retail en 15.000 m2 leisure) van het Retailpark is in 2023 tijdelijk on hold gezet vanwege de stikstofproblematiek. Er was nog maar een zeer beperkt aantal m2 mogelijk.
- Ontwikkeling Tregaterrein: De gesprekken en voorbereidingen voor de gebiedsontwikkeling Trega met de toenmalige eigenaar (Leeijen) hebben destijds forse vertraging opgeleverd. Feitelijk werd er nauwelijks voortgang geboekt vanwege onder andere de onzekerheid op het vlak van de stikstof wet- en regelgeving. Dit is één van de factoren geweest die uiteindelijk tot de verkoop van het terrein aan de gemeente hebben geleid.

Vraag 2:

Kunt u een overzicht geven van alle projecten in ontwikkeling voor woningbouw, infrastructuur of anderszins waar vorig jaar nog onvoldoende stikstofruimte was om over te gaan te bouw?

Schriftelijke vragen

DATUM
1 april 2025

Antwoord 2:

Voor projecten van derde partijen waar de gemeente geen directe betrokkenheid bij heeft (anders dan vergunningverlening), is niet aan te geven in hoeverre stikstof daar het afgelopen jaar tot vertraging heeft geleid, zeker niet indien die plannen niet zijn ingediend.

Bij de civieltechnische projecten van de gemeente heeft er afgelopen jaar geen vertraging plaatsgevonden door de stikstofproblematiek.

In aanvulling op de projecten zoals genoemd bij vraag 1, kunnen specifiek nog projecten binnen de ENCI gebiedsontwikkeling genoemd worden die belemmerd zijn door de stikstofproblematiek: de realisatie van een water/natuurspeelplaats door Natuurmonumenten en de openstelling van het diepe deel van de ENCI-groeve met "beleefpad" door Natuurmonumenten (toename bezoekers/verkeer).

Vraag 3:

Kunt u per project aangeven tot hoeveel vertraging het gebrek aan stikstofruimte voor deze projecten tot nu toe al geleid heeft?

Antwoord 3:

Zie ook beantwoording vragen 1 en 2. Bij het retailpark Belvédère is het bestemmingsplan en de geplande onteigening van de Carwash gestopt in 2023. Bij de ENCI is bijvoorbeeld voor de water-natuurspeelplaats en realisatie beleefpad, reeds meer dan 2 jaar vertraging ontstaan. En ook bij initiatieven op het bedrijventerrein, merken we dat vergunningaanvragen lang uitblijven. Bij Ambyerveld is de vertraging inmiddels ruim een jaar en bij de woningbouwontwikkeling op het Tregaterrein is circa 1 jaar hierdoor inmiddels verloren gegaan.

Vraag 4:

Welke maatregelen heeft u genomen om te zorgen dat in ieder geval de belangrijkste projecten wel snel over voldoende stikstofruimte beschikken?

Antwoord 4:

Intern salderen was een mogelijkheid om toch projecten te kunnen vergunnen tot aan de recente uitspraak. Extern salderen blijft nog wel een mogelijkheid, daartoe kunnen activiteiten uitgekocht worden waardoor (per saldo) ook feitelijk de stikstofuitstoot in de relevante natura 2000 gebieden verminderd. Andere maatregelen zijn echter niet direct mogelijk: stikstofruimte kan niet gecreëerd worden behalve door natuurherstel (als natuur niet meer overbelast is, kan nieuwe uitstoot weer gewoon vergund worden). Vergunbaarheid is afhankelijk van de ligging ten opzichte van natuurgebieden, de omvang en fasering in de ontwikkeling en is tenslotte ook onderwerp van de ontwikkelingen in de jurisprudentie en de stikstof rekenmodule AERIUS.

Vraag 5:

Kunt u een overzicht geven van projecten in ontwikkeling die geraakt worden door de Raad van State-uitspraak over intern salderen of de gevolgen van de Greenpeace-uitspraak?

DATUM
1 april 2025

Antwoord 5:

Sinds de eerste uitspraak (RvS 29 mei 2019) waarbij werd geconcludeerd dat de onderbouwing van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) in strijd was met Europese natuurwetgeving (Habitatrichtlijn), zijn de wet- en regelgeving en de berekeningsmodellen (AERIUS) voortdurend in ontwikkeling geweest. Voor vergunningaanvragers, beoordelaars en projecten, betekent dit dat telkens wordt gewerkt vanuit de dan geldende context. Met de twee recente uitspraken kon derhalve geen rekening worden gehouden.

Het is ondoenlijk een compleet overzicht te geven van projecten in ontwikkeling die geraakt worden door beide recente uitspraken. Onderstaand een eerste opsomming van projecten die in potentie kunnen vertragen of anderszins geraakt kunnen worden door de betreffende uitspraken. Of en in welke mate dat gaat gebeuren, moet nader onderzoek te zijner tijd uitwijzen:

- Doorontwikkeling Retailpark Belvédère (met o.a. de herontwikkeling locatie Mondt – zie ook [raadsinformatiebrief van 19 februari 2025](#))
- Doorontwikkeling Brighlands Health Campus Maastricht
- Nieuwe onderwijs locaties (met name) in Maastricht-Oost
- Nieuwe binnensport locaties (met name) in Maastricht-Oost
- Dag- en nachtopvang en social hostel aan de Severenstraat 18
- Ontwikkeling Landbouwbelang
- Diverse opgaves Stad en spoor/Limburg Centraal
- Herontwikkeling Winkelcentrum De Heeg
- Diverse (grotere) herontwikkelingsprojecten van de corporaties (sloop/vervangende nieuwbouw)
- Aanpassingen aan het pand Mergelweg 260 en de projecten die hieraan (mogelijk) gekoppeld waren (Ponyclub, Natuurtuinen CNME en Sportpark Jekerdal)
- Herontwikkeling studentenhuysvesting Vijverdalseweg
- Herontwikkeling bedrijventerrein ENCI
- Herontwikkeling Botermijn
- Herontwikkeling locatie Trega
- Herontwikkeling De Beyart
- Herontwikkeling voormalige ziekenhuislocatie Annadal
- Groene Loper Woontoren Noord
- Groene Loper Woontoren Zuid
- Kantoorlocatie Geusselt
- Herontwikkeling voormalige KPN-locatie
- Nieuwbouw Rechtbank en Openbaar Ministerie
- Herontwikkeling Essentlocatie
- Herontwikkeling locatie De Burght

Naast bovenstaande gemeentelijke projecten en projecten met een grote betrokkenheid van de gemeente, zijn er ook vele andere projecten waarbij de recente uitspraken tot vertraging kan leiden. Zo zijn er momenteel (peildatum 21 maart 2025) 55 (lopende) vergunningaanvragen waar stikstof een rol speelt.

Zolang de stikstofdepositie nog (aanzienlijk) groter is dan de Kritische Depositie Waarde (KDW) die hoort bij de diverse habitats in de betreffende Natura 2000-gebieden, blijft het risico op vertraging of het geheel niet verkrijgen van een vergunning bij projecten met een impact op de Natura 2000-gebieden. In dat kader blijft het wachten op met name Rijksbeleid (en de doorvertaling daarvan bij de Provincies) dat bijdraagt aan de opgave om de totale stikstofdepositie te verkleinen ten behoeve van behoud en verbetering van de stikstofgevoelige habitats in Natura 2000-gebieden.

DATUM
1 april 2025

Eind januari 2025 heeft het kabinet aangekondigd dat het binnen twee maanden klaar wil zijn met een omvangrijk plan om de stikstofcrisis aan te pakken. Een speciale ministeriële commissie met twaalf bewindslieden van verschillende departementen is hiertoe officieel aan de slag gegaan, onder leiding van premier Schoof. Inmiddels is die ambitie al doorgeschoven en verwacht men dit plan voor de zomer gereed te hebben.

De impact van bovenstaande ontwikkelingen op genoemde projecten is vanzelfsprekend ook nog niet aan te geven.

Vraag 6:

Kunt u aangeven wat in het algemeen de gevolgen zijn van deze rechterlijke uitspraken voor onze gemeente?

Antwoord 6:

De gevolgen voor de gemeente maar ook voor initiatiefnemers en ontwikkelaars zijn groot, dat blijkt wel uit de beantwoording van de eerdere vragen. De uitspraken zorgen voor nieuwe onduidelijkheid en onzekerheid, maar ook voor extra kosten en vertraging doordat stikstofberekeningen overnieuw moeten worden gemaakt en onzeker is of en wanneer vergunningverlening door provincie Limburg mogelijk is. Waar in de gemeentelijke beoordeling van aanvragen, intern salderen nog mogelijk was voor de uitspraak van 18 december 2024, dient nu een natuurvergunning aangevraagd te worden. Eind februari 2025 lagen er al meer dan 300 aanvragen voor natuurvergunningen op de plank bij de Provincie Limburg. Oplopende vertraging lijkt op dergelijke aanvragen onvermijdelijk.

Vraag 7:

Kunt u een overzicht geven specifiek welke projecten in ontwikkeling nu het risico lopen over verdere vertraging als gevolg van deze uitspraak en welke actie u daarop gaat ondernemen?

Antwoord 7:

Zie het antwoord op vraag 5. Op voorhand is het niet mogelijk om acties te ondernemen, anders dan op basis van de huidige jurisprudentie. Bij ieder project kunnen er andere elementen aan de orde zijn die maken dat de impact van de recente stikstofuitspraken groot of kleiner is. Project specifiek zijn er soms maatregelen mogelijk. Bij de civiele projecten, passen we waar mogelijk de SEB systematiek (Schoon en Emissieloos Bouwen) toe als gunningcriterium waarmee we de aannemers uitdagen om elektrisch materieel in te zetten en/of op z'n minst bio-diesel te gebruiken.

Bij de vergunningverlening wordt er onderscheid gemaakt naar het stikstof effect tijdens de bouwfase en in de fase na realisatie (de gebruiksfase). Indien bijvoorbeeld alleen de bouwfase van een project een knelpunt oplevert, dan kan met de aanlevering van prefab-materialen en het gebruik van elektrisch materieel vaak een heel eind gekomen worden. Daarnaast zullen we proberen bij de gemeentelijke projecten, maximaal in te zetten op datgene wat binnen de dan geldende wet- en regelgeving wel mogelijk is. Dit kan betekenen dat het programma zal moeten worden aangepast of een fasering moet worden toegepast. Bij fasering kan dit betekenen dat latere fasen wellicht lang(er) onzeker blijven of deze tot realisatie gebracht kunnen worden.

DATUM
1 april 2025

Tot slot verkennen we in de onderzoeken voor de nieuwe omgevingsvisie mogelijkheden om te komen tot verbetering en/of afscherming van kwetsbare gebieden, die op termijn kunnen bijdragen aan natuurherstel voor de kwetsbare habitats. Samen met partners als de Provincie en het Waterschap kunnen we inzetten op het creëren van bufferzones rond de Natura 2000-gebieden waar niet bemest wordt en geen chemische gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt, maar waar plaats gemaakt wordt voor nieuwe natuur, recreatieve zones en agrarisch natuurbeheer. Hellingen kunnen ingevuld worden met bloemrijk grasland of struweel en de droogdalen waar nu vaak wateroverlast bestaat op akkers na hevige regenval, worden omgevormd tot 'groene verbindingen'. Slim (pacht)gronden ruilen en gerichte aankopen in dergelijke zones is dan wel nodig.

Voor de nadere uitwerking van deze ideeën wordt verwezen naar de bladzijden 62 t/m 66 van het [Voorontwerp Omgevingsvisie Maastricht 2040](#) zoals dat momenteel bij de gemeenteraad ter bespreking voorligt.

Hoogachtend,
Namens het college van burgemeester en wethouders van Maastricht,

Frans Bastiaens
Wethouder Stedelijke Ontwikkeling, Cultuur, Veerkrachtige Wijken en Ouderenbeleid

en

Hubert Mackus
Wethouder Economie, Sport, Jeugdzorg, Water, Natuur en Landschap

Schriftelijke vragen

